

EWOLUCJA SYSTEMU POLITYCZNEGO W PAŃSTWACH EUROPY ŚRODKOWEJ I WSCHODNIEJ

17-18 listopada 2016 r. , Collegium Polonicum, Słubice

PANEL 5.1. EWOLUCJA SYSTEMU POLITYCZNEGO W POLSCE I EUROPIE

Dr Marcin Łukaszewski, WNPiD UAM

Europejskie standardy w kwestii ograniczeń proceduralnych i materialnych nowelizacji konstytucji w wybranych państwach środkowoeuropejskich

Przedmiotem wystąpienia będą standardy europejskie (stanowione głównie przez Komisję Wenecką) w kwestii zmian konstytucyjnych. Najważniejszym elementem wystąpienia ma być problem zderzenia dwóch problemów: w jaki sposób ustrojodawca pierwotny zabezpieczył system przed radykalnymi zmianami ustroju przy jednoczesnym poszanowaniu zasady suwerenności narodu (w myśl której konstytucja może być przecież zmieniana przez suwerena i/lub jego przedstawicieli) oraz kwestii wskazania europejskich standardów nowelizacji (i ograniczeń) nałożonych na ustrojodawcę wtórnego.

Dr Monika Kowalska, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej

Odpowiedzialność karnokonstytucyjna głowy państwa w krajach Grupy Wyszehradzkiej

Pojęcie władzy w państwie bezsprzecznie pozostaje w ścisłym związku z odpowiedzialnością osób ją sprawujących. Praktyka uczy nas, iż każdy kto w mniejszym lub większym zakresie jest dysponentem władzy państwowej, ciąży na nim pokusa jej nadużywania. Dlatego też odpowiedzialność osób zajmujących w państwie najwyższe stanowiska urzędnicze – a do nich z całą pewnością należy zaliczyć urząd głowy państwa - jest gwarancją praworządności w każdym współczesnym państwie demokratycznym. Odpowiedniej kontroli wymagają zarówno ich zachowania polegające tak na wadliwym stosowaniu prawa, czy działania bez podstawy prawnej bądź też podejmowane niezgodnie z treścią obowiązujących norm. Stąd w zestawie środków, które mają zapewnić kontrolę nad sprawowaniem władzy wykonawczej w sposób zgodny z prawem, znajduje się odpowiedzialność konstytucyjna lub częściej karno-konstytucyjna egzekwowana przez niezależne organy typu sądowego.

Mgr Jan Muszyński, Universität Bayreuth

Polski Trybunał Konstytucyjny i Federalny Sąd Konstytucyjny Niemiec: Jak proceduralne różnice wpływają na pozycję instytucji?

Tendencja do porównywania polskiego sądu konstytucyjnego z jego niemieckim odpowiednikiem prowadzi do powstania złudzenia, że obie instytucje mają nie tylko prawie takie same pozycje ustrojowe, ale również, że procedura przed nimi oraz kompetencje orzecznicze są prawie identyczne, a co za tym idzie pozycja faktyczna obu instytucji powinna być podobna. Referat traktuje o różnicach w postępowaniu w sprawach skarg konstytucyjnych w Polsce i w Niemczech i ich znaczeniu dla faktycznej pozycji obu trybunałów. Wąski model skargi konstytucyjnej w Polsce po 1997r. (w szczególności możliwość skargi jedynie „na przepis” a nie działanie organów państwa), powoduje że TK od początku swego istnienia ma stosunkowo wąski zakres orzekania,

podczas gdy jego niemiecki odpowiednik dzięki szerokiemu dostępowi obywateli do skargi konstytucyjnej wykształca silne linie orzecznicze w różnych dziedzinach życia mające moc podobną precedensów znanych z anglosaskiego systemu prawnego. Jednym więc powodem stosunkowo małego znaczenia TK w Polsce jest wąski dostęp obywateli do skargi konstytucyjnej oraz co za tym idzie mniejsza ilość orzeczeń i niemożliwość wykształcenia się tak różnorodnych linii orzeczniczych jak w Niemczech, ponieważ znaczenie sądu zależy m.in. do ilości wydanych wyroków czyli unormowanych przez niego spraw.

Dr hab. Małgorzata Podolak, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej

Referendum w Polsce 2015 – przyczyny porażki

Referendum w kampanii wyborczej 2015 stało się elementem gry politycznej ze strony zarówno rządzących jak i opozycji. Instytucja ta nie cieszy się w Polsce zbyt dużą popularnością, stąd też dziwny fakt, iż zapowiedziano w krótkim czasie przeprowadzenie dwóch takich głosowań. Po raz kolejny przeprowadzone referendum negatywnie wpisało się w praktykę polityczną w naszym państwie.

Dr Marcin Rachwał, WNPiD UAM

Obywatelska inicjatywa ustawodawcza w Polsce w świetle prawa – stan obecny i propozycje zmian

Podstawy prawne obywatelskiej inicjatywy ustawodawczej w Polsce zostały wyznaczone przez przyjętą w 1997 roku Konstytucję RP i ustawę z dnia 24 czerwca 1999 r. o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli. Przyjęty na gruncie przywołanych aktów prawnych model inicjatywy obowiązuje do dnia dzisiejszego bez istotnych modyfikacji i charakteryzuje się następującymi cechami: obywatelska inicjatywa ma charakter sformułowany, przyjęto inicjatywę pośrednią. W związku z tym, iż praktyka wykazała istotne słabości przyjętego modelu zostały sformułowane liczne propozycje zmian obowiązujących podstaw prawnych. Celem referatu jest poddanie analizie przedmiotowych propozycji, jak również podjęcie próby ich oceny.

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

5. edycja corocznej konferencji naukowej z cyklu „Ewolucja Systemu Politycznego” finansowana jest w ramach umowy 801/P-DUN/2016 z dnia 27 lipca 2016 r. ze środków Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego przeznaczonych na działalność upowszechniającą naukę.

